

Beleidsplan 2019 Stichting Het Levend Archief

Zakelijke gegevens van de Stichting:

naam: Stichting Het Levend Archief
fiscaalnummer: 859211277
postadres: Op te vragen bij KvK
email: stichtinghetlevendarchief@outlook.com
KvKnummer: 72717904
Triodosbank: NL95 TRIO 0379 4792 06

Aanleiding voor de oprichting en doel

De biodiversiteit in Nederland staat meer dan ooit tevoren onder druk, maar tegelijkertijd zien we op brede schaal een groeiende belangstelling voor natuur, landschap en een groene leefomgeving in ons land. Afnemende bloemenrijkdom, grootschalige insectensterfte, aanhoudend gebruik van gifstoffen en de effecten van de klimaatverandering leiden tot een toenemende zorg over het behoud van de groene waarden om ons heen. De landbouw zal ingrijpend moeten veranderen en de overtuiging groeit dat we toe moeten naar een natuurinclusieve samenleving. Het schrikbeeld van een dode lente zonder het gezoem van bijen en de zang van vogels willen we inruilen voor een wereld waarin volop valt te genieten en te beleven. Een rijkdom aan wilde planten en bloemen vormt de basis daarvoor.

Het Levend Archief is het consortium van partijen die hiertoe samen werken aan het opzetten van een Nationale Zadencollectie: een zadenbank van alle Nederlandse bedreigde wilde planten (zie www.hetlevendarchief.nl.)

Joop Schaminée, hoogleraar plantensociologie aan Wageningen Universiteit en Universiteit Nijmegen, is dit initiatief begonnen omdat hij van mening is dat een rijkdom aan wilde planten en bloemen de basis vormt voor een natuurinclusieve samenleving. Dat de biodiversiteit in Nederland onder druk staat, hoeven we niet meer uit te leggen. Behoud van botanisch erfgoed is belangrijker dan ooit. Op dit moment is meer dan een derde van onze flora bedreigd, dat wil zeggen 500 soorten staan op de Rode Lijst waarvan 70 met direct uitsterven bedreigd.

De volgende partijen zijn inmiddels betrokken bij het levend Archief:

Wageningen Universiteit, Wageningen Environmental research, Radboud Universiteit Nijmegen, Universiteit van Amsterdam (IBED), Stichting Science4Nature, Universiteit Groningen, Universiteit Leiden, WUR Centrum voor Genetische Bronnen Nederland,

FLORON, Nederlandse Vereniging Botanische Tuinen, Hortus Amsterdam, Botanische tuinen Utrecht, Hortus Nijmegen, Pinetum Blijdenstein, Stichting Nationale Plantencollecties, Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Natuurbalans Limes divergens, Kwekerij de Cruydt-Hoeck, Kwekerij Biodivers, Kwekerij de Bolderik, Ecologisch Adviesbureau Maes, Gemeente Amsterdam, Naturalis Biodiversity center, Vereniging Bos en Natuureigenaren, NL Bloeit!, Initiatief de Roggelelie, NME Haarlem, Stichting Landschapsonderhoud Rotterdam, Koninklijke Nederlandse Botanische Vereniging, Bosgroep Zuid-Nederland, Wetlands international, Dunea, Bureau Niche, Stichting Via Natura, IVN Rijk van Nijmegen en nog enkele kleine organisaties. En de lijst met partijen die zich willen aansluiten groeit nog steeds!

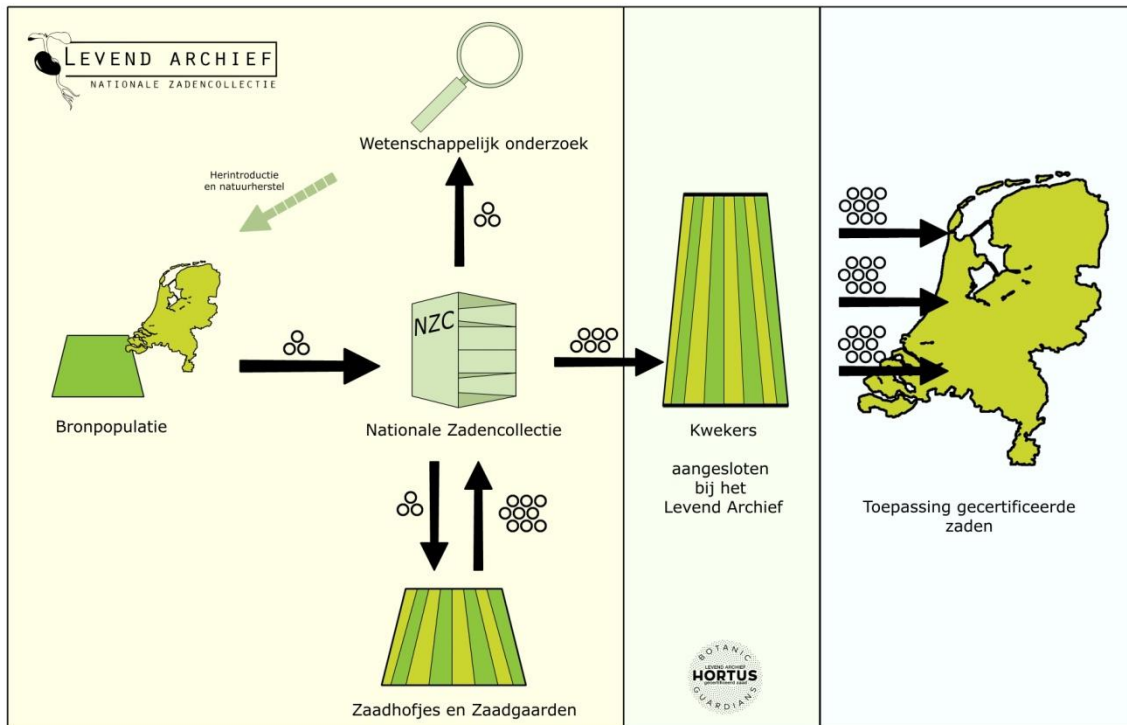
Ook het Deltaplan Biodiversiteit heeft Het Levend Archief benaderd met het verzoek zich bij hen aan te sluiten, hetgeen inmiddels is gebeurd.

Op 28 september 2018 is de Stichting Het Levend Archief opgericht. Het bestuur bestaat uit zeven personen, die elk met een grote groep 'achterban' uit het consortium, verenigd in de werkgroepen, communiceren en contact houden.

De volgende werkgroepen zijn actief:

Werkgroep verzamelen zaden, Werkgroep opslag en verwerking zaden,
Werkgroep database en Werkgroep fondsenwerving.

De Stichting geeft sturing aan het project met als hoofddoel het samenstellen, bewaren en levend houden van de zadencollectie van alle wilde planten in Nederland.

Urgentie:

Behalve behoud van de (bedreigde) Nederlandse wilde planten en locale en regionale genetische diversiteit, wil Het Levend Archief ook zorgen dat het uitzaaien van planten in de natuur in onze (nabije) omgeving kan geschieden met inheemse soorten met de vereiste genetische kwaliteit.

Helaas worden op dit moment – alle goede bedoelingen ten spijt- op allerlei plaatsen bloemenmengsels uitgezaaid die soms meer kwaad dan goed doen. Ten eerste zijn in deze mengsels vaak buitenlandse soorten opgenomen (floravervalsing).

Ten tweede zijn de gebruikte inheemse soorten in zulke mengsels vaak doorgekweekte vormen van de wilde soorten, die bijvoorbeeld grote opvallende bloemen hebben (zoals roze en dubbelbloemige korenbloem) die feitelijk vaak ook niet leveren waarvoor ze bedoeld zijn (honing en stuifmeel) en die genetisch zodanig verarmd zijn dat ze een regelrechte bedreiging vormen voor de nog aanwezige populaties van diezelfde soort.

Doelen

Samengevat heeft de Stichting Het Levend Archief tot doel:

Het opzetten van een Nationale Zadencollectie met een netwerk van initiatieven om het uitsterven van inheemse plantensoorten te voorkomen. Dit willen we bewerkstelligen door het terugplaatsen van de soort waar deze verdwenen is dan wel door nog bestaande kleine populaties te versterken en daarmee te zorgen voor de benodigde genetische diversiteit.

Daarnaast is het bevorderen van de kennis over (en het gebruik van) inheemse plantensoorten in de groene ruimte een belangrijk doel van Het Levend Archief.

Hieronder wordt dit uitgewerkt in vier subdoelen:

(1) De borging van de genetische diversiteit van wilde planten in ons land, waaronder de wilde verwanten van onze cultuurgewassen. Het gaat hier dus niet alleen om het behoud van soorten, maar ook om het behoud van de genetische diversiteit binnen een soort. In verschillende delen van het verspreidingsgebied kunnen soorten genetisch zijn aangepast aan de lokale omstandigheden. Juist deze genetische diversiteit moet worden beschermd.

(2) Behoud en biologisch herstel van natuur en landschap door het gebruik van goed gekeurde zadenmengsels en gecertificeerd zaaizaad en plantgoed. Momenteel worden – doorgaans met de beste bedoelingen – op grote schaal soorten ingezaaid, gebruik makend van materiaal dat niet uit Nederland afkomstig is, dan wel van materiaal dat in langdurige teeltprogramma's veel van de genetische aanpassingen en diversiteit verloren heeft.

(3) Publieksvoorlichting en natuurbeleving. Het project beoogt onze wilde planten, het belang van biodiversiteit, het voortbestaan van soorten en de unieke gebruiksmogelijkheden van planten, onder de aandacht te brengen van een breed publiek. Een belangrijke taak is hierbij weggelegd voor de botanische tuinen in ons land, maar ook voor andere plekken waar 'zaadhofjes' (kweekpopulaties van soorten in half-wilde milieus) zullen worden ingericht, zoals in nationale parken, bij centra voor natuur- en milieueducatie (NME), bezoekerscentra van natuurbeschermingsorganisaties en ingebed in lokale initiatieven van burgerburgers. Staatsbosbeheer beheert de genenbank voor inheemse/autochtone bomen en struiken (houtige gewassen) in opdracht van het Ministerie van LNV. Hier werkt het Levend Archief ook in de publiekscommunicatie nauw mee samen.

(4) Vergroting van de kennis over de zaad- en kiemingsbiologie van onze inheemse flora. Voor veel wilde plantensoorten bestaat hierover nog maar weinig kennis. Voor het levensvatbaar houden van de collectie zal het in veel gevallen nodig zijn om tussentijds vanuit de bestaande collectie een nieuw cohort verse zaden op te kweken. Hierbij rijst een aantal vragen: hoe lang blijven de zaden van een soort kiemkrachtig, wat veroorzaakt hun kiemrust, welke behandelingen zijn noodzakelijk om te kunnen kiemen, welke omstandigheden (licht, donker, substraat) zijn optimaal, wat is het maximaal haalbare kiemingspercentage, hoe en hoe snel ontwikkelen de jonge planten zich? Voor veel wilde plantensoorten hebben we de antwoorden op dit soort basale vragen nog niet. Op dit punt worden samengewerkt met universiteiten en andere onderwijsinstellingen, in het bijzonder groene MBO- en HBO instellingen.

1. Activiteiten om het doel te bereiken

Om bovenstaande doelen te bereiken zal Het Levend Archief de volgende activiteiten ontplooiën:

1. Het opbouwen van de Nationale Zadencollectie van de Nederlandse wilde planten te beginnen met de bedreigde soorten

2. Het ontwikkelen van goed gekeurde zadenmengsels en gecertificeerd zaaizaad en plantgoed te gebruiken voor natuurbehoud en herstel
3. Het geven van publieksvoorlichting over het belang van biodiversiteit (via de zaadhofjes) en het verzorgen van een breed scala aan publiciteit hierover
4. Vergroting van de kennis over de zaad- en kiemingsbiologie van onze inheemse flora door onderzoek en onderwijs

Het bestuur heeft de volgende activiteiten geprioriteerd voor 2019 (hiervoor zullen fondsen worden geworven):

- Een begin maken met de opbouw van de Nationale Zadencollectie binnen het Levend Archief middels het bemonsteren van wilde populaties van bedreigde wilde planten, waaronder verwanten van cultuurgewassen;
- Het opzetten van een certificeringssysteem voor zaadmengsels die gebruikt kunnen worden voor ecologisch duurzamer en meer verantwoord inzaaien van de openbare ruimte;
- Het inrichten van een aantal 'zaadhofjes' met bedreigde soorten in Botanische Tuinen en bij bezoekerscentra, waarmee de doelstellingen van het Levend Archief inzichtelijk gemaakt worden voor het grote publiek;
- Workshops om belangstellenden te trainen in het verantwoord verzamelen van zaden voor de collectie, gebruikmakend van de protocollen van Het Levend Archief;
- Organiseren van de eerste Dag van het Levend Archief op 12 april 2019. Een dergelijke dag zal jaarlijks georganiseerd worden om partnerorganisaties en deelnemende vrijwilligers over de voortgang van het project te informeren (= gebeurd).
- Het starten van onderzoek naar zaad- en kiemingsecologie van de inheemse flora.

Doelgroepafbakening

Het Levend Archief streeft naar het geven van publieksvoorlichting en het bevorderen van natuurbeleving. De doelgroep die we hierbij voor ogen hebben zijn mensen die belangstelling hebben voor natuur in brede zin, dan wel interesse hebben in behoud van biodiversiteit; het lichtgroene deel van de bevolking is onze belangrijkste doelgroep voor communicatie over biodiversiteit.

Maar ook professionele groenbeheerders, overheden en waterschappen behoren tot onze doelgroep, die wij willen informeren over het gebruik van de juiste gecertificeerde plantenmengsels.

We zullen dit doen via de website : www.hetlevendarchief.nl en via een serie publicaties in dagbladen en vakbladen al dan niet van de aangesloten organisaties.

Fondsenwerven/donateurs werven, beheer vermogen en besteden van de gelden

De Stichting Het Levend Archief zal zich inzetten voor het werven van fondsen en donateurs.

Op dit moment (mei 2019)

- is een subsidie ontvangen van 25.000 euro van het Prins Bernhard Cultuurfonds uit (voor de start van het opbouwen van de zadencollectie)
- is er via de Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen een aanvraag ingediend bij de Nationale Postcodeloterij (voor de start van het aanleggen van de zaadhofjes) (=helaas afgewezen)
- is er een financiële bijdrage ontvangen van het Hugo de Vriesfonds (voor het organiseren van de eerste Dag van het Levend Archief)
- is er op verschillende instituten geld voor wetenschappelijk onderzoek vrijgemaakt
- werken we samen met KU Leuven en Natuurpunt aan de aanvraag voor een EU-LIFE project (Harwin)
- zijn er donaties binnen van de Koninklijke Nederlandse Botanische Vereniging en het Jeneverbesgilde

Meerdere subsidieaanvragen zijn in voorbereiding gecoördineerd vanuit het bestuur en uitgevoerd in samenwerking met de Werkgroep Fondsenwerving.

Het bestuur is van plan ook donateurs te gaan werven om Het Levend Archief te steunen.

Het vermogen van het fonds wordt beheerd door de penningmeester en de voorzitter van het bestuur.

Geheel in overeenstemming met het beleidsplan en de jaarplannen, die aan het consortium worden voorgelegd, wordt over de besteding van de gelden door het bestuur besloten.

Aangezien de Stichting eind september 2018 is opgericht komt er geen financieel jaarverslag over deze korte periode van 2018. Het eerste financieel jaarverslag zal begin 2020 worden gepubliceerd en het tijdvak van 28 september 2018 tot en met december 2019 beslaan.

Bestuurssamenstelling Stichting Het Levend Archief

Voorzitter: Joop Schaminée

Secretaris: Nils van Rooijen

Penningmeester: Joke 't Hart

Bestuurslid: Gerard Oostermeijer

Bestuurslid: Jozanneke Bijkerk

Bestuurslid: Rob van Treuren

Bestuurslid: Lammert Kragt

Beloningsbeleid bestuur

Bestuursleden worden niet beloond voor hun bestuurswerk.

Gelden die binnenkomen worden besteed aan materialen of activiteiten die door derden worden uitgevoerd . Het bestuur fungeert als opdrachtgever.